

som Holder en Høst og en Vist Hø frem for Vælets Mund; Vælet løber efter Høvissten, men kommer aldrig nærmere. Manden derimod opnaar, hvad han vil, at faa det til at løbe. Jeg vilde ønske at denne Lignelse ikke maa kunne komme til at faa Anvendelse paa vort politiske Arbejde, thi det vilde være en Ulykke, den Dag da Smaamanden fik den Følelse, at han kun stulde spille Vælets Rolle. Jeg har nævnt de økonomiske og sociale Reformers, som ligge alle paa Læberne. Maa det være mig tilladt særlig at fremhæve en Side deraf, nemlig Landarbejdernes Raar. Jeg tror, at vi alle have faa meget Kendskab dertil, at vi ere enige om, at for ingen ere Livets Vilkaar saa tavelige som for Landarbejderne. Der er ved Siden deraf rejst Fordringer om særlig at rette sin Opmærksomhed paa Fremme af Landbruget; Erkendelsen af, at Landbruget paa den ene Side er det, der fortrinnsvis bærer vort Samsunds Byrder, medens det paa den anden Side har haft en lang Række af tunge Aar. Det er vist fuldstændig berettiget, men jeg er ogsaa ganske enig i den Betragtning, der med Styrke er gjort gældende i en Betænkning, der for et Par Aar siden blev afgiven af Landhusboldningssekskabet, altsaa af de i Landbruget sagkyndige Mænd, hvori de udtale, at man ikke paa nogen kraftigere, sundere og mere ligefrem Maade kan komme Landbruget til Hjælp end derigjennem, at man støttede Landbrugets Arbejdere. Jeg tror, at dette er nyttigt; vi vilde kunne gøre et og andet til Landbrugets Fremme, men gælder det paa noget Omraade, at man gennem Lovforanstaltninger ikke kan gøre Mirakler, vil det særlig vise sig paa dette. Men vi kunde naae det derigjennem, at vi søgte at støtte og styrke Landarbejderen i hans tunge Arbejde. Lad os tillige være enige om, at ved den Støtte, som vi overhovedet blive i Stand til at yde Arbejderen i Almindelighed, bidrage vi til at støtte alle Næringsgrene, thi vi støtte Samsundet i det Hele. Men til Gennemførelsen af de Opgaver, de Reformers, som altsaa nu, jeg kan gerne sige fremtvinge sig paa Dagsordenen, vil der kræves Penge midler, betydelige Pengemidler, og deraf vil en ikke ringe Del komme til at paahvile Statskassen. Sætte vi os nu hen og søge at gjøre vor Status op, at spørge, hvad vort Budget er i Stand til at bære til Fordel for saadanne Opgaver, saa møde vi ulykkeligvis bestandig dette Provisorium, der strax er rede til at snappe Overskudet. Jeg mindes, at jeg i en langt tilbageliggende Tid var til Stede ved et Folkemøde i Sverige, hvor en meget veltalende Mand,

stildrede Virkningen af et frygtet russisk Regimente i Sverige, Han gav en Række drastiske Billeder deraf, og det endte med dette, at den svenske Mand havde til Bøn for sin sure Slid og Møje endelig opnaaet at faa sat sig ved et vel dækket Bord, havde skænket sin Appetitsup, rakt Haanden ud efter den, men saa kom „Ryssen“ og tog den. — Paa samme Maade kunde det befrægtes for os, naar vi her ville gøre vor Status op og søge at dække det parlamentariske Bord med de best mulige Retter, og vi endelig havde opnaaet at komme til det Resultat, at vi havde dog et ganske pænt Overskud til Brug for dette Ojemed, at saa kom Provisoriet og tog det. Men jeg siger dog, at trods dette tror jeg, at de Formaal, som her gøre sig gældende, ikke behøve at regne med det Henyn. Thi hvad det her gælder om, er Spørgsmaalet saaledes stillet, hvad vi paa vort ordinære Budget kan vente at optage af Indtægtsnedgang og Udgiftsforøgelse til aarlige ordinære Udgifter. Det vil derved være berettiget at se ganske bort ikke alene fra Provisoriet og dets Udgifter, men ogsaa fra de aldeles ekstraordinære Udgifter, som for Tiden opføres paa Budgettet i Medfør af Kampen mellem, hvad man helst vil have Pengene brugt til; enten til økonomiske Foranstaltninger eller til Provisorier. Altsaa alle den Slags absolut ekstraordinære Udgifter bør man se bort fra, naar vi vilde stille det Regnestykke op: Hvad kan vort fremtidige Budget ventes at bære af ordinær Indtægtsnedgang eller Udgiftsforøgelse til Fremme af økonomiske og sociale Reformers? Jeg har forsøgt paa at opstille Tallene under dette Synspunkt, altsaa under Synspunktet af, at vi være i normale Tilstande, og jeg er da kommen til det Resultat, at naar man beregner en rimelig jævn Tilvækst i Aarenes Løb saa vel af Indtægt som af Udgift, vil der blive tilbage et Beløb, som udgør noget saadant som 3 Millioner Kroner, der vil være det ordinære Budgetoverskud, som vi have Lov til at paaregne til Gennemførelsen af disse Reformers, altsaa til Reformers, som kræve stadige aarlige Udgifter, enten i Form af Indtægtsnedgang eller Udgiftsforøgelse. Nu vil man sige: Ja, men disse Penge have Vrinde mange andre Steder, og der er jo ikke Tvivl om, at Samsundets Krav paa mangfoldige Punkter ville vokse og altid gøre Fordring paa Statskassen. Det er jo nu en Gang Tidens Gang, at alle vende deres Blik til Statskassen, som man har vænnet sig til at betragte som en udtømmelig Gulmgrube. Men selv om saa er, er jeg overbevist om, at der i vort ordinære